

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

آینه معرفت

(فصلنامه علمی - پژوهشی فلسفه و کلام اسلامی)

سال هفدهم، شماره ۵۰/ بهار ۱۳۹۶

صاحب امتیاز:

دانشگاه شهید بهشتی

دانشکده الهیات و ادیان

مدیر مسئول:

دکتر محمد مهدی باباپور

سر دبیر:

دکتر محمد علی شیخ

مدیر داخلی:

دکتر زکریا بهارنژاد

اعضای هیئت تحریریه به ترتیب الفبا:

دکتر محمد ابراهیمی ورکیانی (استادیار دانشگاه شهید بهشتی)، دکتر سید علی اکبر افجه‌ای (استاد دانشگاه علامه طباطبائی)، دکتر رضا اکبریان (استاد دانشگاه تربیت مدرس)، دکتر محسن جوادی (دانشیار دانشگاه قم)، آیت الله دکتر سید حسن سعادت مصطفوی (دانشیار دانشگاه امام صادق)، دکتر حسن سعیدی (دانشیار دانشگاه شهید بهشتی)، دکتر محمد علی شیخ (استاد دانشگاه شهید بهشتی)، دکتر منوچهر صانعی (استاد دانشگاه شهید بهشتی) دکتر قربان علمی (دانشیار دانشگاه تهران)

همکاران علمی این شماره به ترتیب الفبا:

دکتر زکریا بهارنژاد، دکتر میترا پورسینا، دکتر حسن پوشنگر، دکتر محسن جاهد، دکتر اسماعیل دارابکلایی، دکتر مریم سالم، دکتر حسن سعیدی، دکتر مرتضی سمون، دکتر سید محمد اسماعیل سیدهاشمی، دکتر محمد جواد شمس، دکتر حسین مقیسه، دکتر ابراهیم نوئی، دکتر حسین واله

مترجم چکیده‌ها:

دکتر محمد رضا عنانی سراب

ویراستار:

فروغ کاظمی

صفحه آرا:

مریم میرزایی

نشانی: تهران، اوین، دانشگاه شهید بهشتی، دانشکده الهیات و ادیان، دفتر مجله کد پستی: ۱۹۸۳۹۶۹۴۱۱

www.sbu.ac.ir/maaref/ayenehmarefat
E-Mail: ayenehmarefat@sbu.ac.ir

تلفکس: ۲۲۴۳۱۷۸۵ تلفن: ۲۹۹۰۵۶۹۴
چاپ و صحافی: چاپخانه دانشگاه شهید بهشتی

در تاریخ ۹۱/۱۰/۲۵ طی نامه ۲۰۵۱۳۹/۳/۱۸ رتبه علمی پژوهشی فصلنامه آینه معرفت توسط کمیسیون نشریات وزارت علوم و تحقیقات و فناوری تمدید اعتبار شده است.

فصلنامه آینه معرفت در سایت زیر به طور تمام متن قابل بازیابی است:

www.ISC.gov.ir
www.SCJ.sbu.ac.ir

پایگاه استنادی علوم جهان اسلام
پایگاه نشر دانش (پند)

سال نشر: ۱۳۹۶

قیمت تک شماره: ۵۰۰۰ تومان

توجه: مسئولیت مطالب و نظریات مطرح شده در مقاله‌های این فصلنامه برعهده نویسندگان آن است و چاپ آنها به معنای تأیید آنها نیست.

راهنمای نگارش مقالات

از نویسندگان محترم تقاضا می‌شود از ارسال مقالاتی که مطابق شیوه‌نامه نیست، خودداری فرمایند؛ صرفاً مقالاتی مورد ارزیابی قرار می‌گیرند که مطابق شیوه‌نامه نگاشته شده باشند.

۱. مشخصات نویسنده: نام و نام خانوادگی، مرتبه علمی و سازمان متبوع صاحب اثر (مؤلف / مترجم)، نشانی دقیق پستی و الکترونیکی و تلفن تماس در پایان مقاله آورده شود.
۲. تصمیم‌گیری در مورد چاپ مقاله‌ها توسط هیئت تحریریه و دو داور متخصص در بازه زمانی ۵ ماه صورت می‌پذیرد.
۳. مقاله در نشریه دیگر چاپ نشده یا همزمان برای سایر مجلات ارسال نشده باشد.
۴. مقالات دانشجویان در مقطع تحصیلات تکمیلی در صورتی برای داوری ارسال خواهد شد که نام استاد راهنما نیز ذکر شده باشد.
۵. موضوع مقالات: مقاله‌های ارسالی مرتبط با زمینه‌های تخصصی فلسفه و کلام اسلامی به زبان فارسی، پذیرفته می‌شود.
۶. اجزای مقاله: عنوان مقاله، چکیده فارسی و انگلیسی، کلید واژه‌ها، مقدمه، متن، نتیجه، ارجاعات توضیحی، منابع؛ مقاله در کادر مشخص شده مجله (راست، چپ و پایین ۴/۵ سانتیمتر و بالا ۶ سانتیمتر) و قلم زر ۱۳، حداکثر ۲۵ صفحه - تنظیم شود.
۷. دریافت مقاله فقط از طریق سامانه پند، سامانه مدیریت نشر به آدرس www.scj.sbu.ac.ir امکان پذیر است.
۸. معادل اصطلاحات و اعلام بلافاصله پس از اصطلاح یا نام در داخل پرانتز آورده شود.
۹. اعلام ناآشنا اعراب گذاری شود.
۱۰. منبع تبدیل سال‌ها از هجری به میلادی یا بالعکس: وستفلد، فردیناند و ادوارد ماہلر، تقویم تطبیقی هزار و پانصد ساله هجری قمری و میلادی، مقدمه و تجدیدنظر از حکیم‌الدین قریشی، تهران، فرهنگسرای نیاوران، ۱۳۶۰.
۱۱. در پایان مقاله، نخست ارجاعات توضیحی آورده می‌شود که صرفاً شامل توضیحات ضروری است نه ارجاع به منابع.
۱۲. شیوه ارجاع به منابع: به جای ذکر منابع در زیرنویس یا پایان مقاله، در پایان هر نقل قول مستقیم یا غیرمستقیم مراجع مربوط، به این شکل داخل پرانتز قرار داده شود: (نام خانوادگی مؤلف، صفحه). چنانچه بیش از یک اثر از مؤلف ذکر شود، منبع به این شکل ارائه گردد: (نام خانوادگی مؤلف، عنوان مقاله یا کتاب، صفحه).

۱۳. فهرست الفبایی منابع (فارسی و غیرفارسی جدا):

- کتاب:

نام خانوادگی، نام (نویسنده)، عنوان کتاب، شماره جلد، نام مترجم یا مصحح و غیره، محل نشر، نام ناشر، سال نشر.

- مقاله:

الف) چاپ شده در مجموعه یا دایرةالمعارف:

نام خانوادگی، نام (نویسنده)، «عنوان مقاله»، نام مترجم، عنوان مجموعه یا دایرةالمعارف، اهتمام کننده، محل نشر، نام ناشر، سال نشر، صفحه‌ها.

ب) چاپ شده در مجلات:

نام خانوادگی، نام (نویسنده)، «عنوان مقاله»، نام مترجم، نام مجله، دوره یا جلد، شماره (فصل / ماه و سال)، صفحه‌ها.

ج) چاپ شده در روزنامه:

نام خانوادگی، نام (نویسنده)، «عنوان مقاله»، نام مترجم، نام روزنامه، شماره (روز و ماه و سال)، صفحه.

- سند:

نام سازمانی که سند در آنجا نگهداری می‌شود، شماره پرونده، شماره سند.

لطفاً میزان تحصیلات، رتبه و پایه علمی، محل کار دانشگاهی، شماره تلفن منزل و محل کار، تلفن همراه، نشانی، شماره کد یا صندوق پستی و پست الکترونیک خود را در برگه‌ای مجزا همراه مقاله ارسال نمایید.

فهرست مطالب

۷	سنخ‌شناسی خودآگاهی در فلسفه صدرایی، رضا رضازاده - طیبه امامی
۸	بررسی مسئله تجرد نفس در اندیشه ارسطو، حسن عباسی حسین آبادی
۹	بررسی روش فلسفی ملاصدرا در مسئله علم الهی به ماسوا قبل از ایجاد، ابوالفضل مزینانی، حوران اکبرزاده
۱۰	جایگاه آیه نور در فلسفه اسلامی، محمد رضا ابراهیم‌نژاد
۱۱	علم امام از منظر شاگردان متکلم ائمه علیهم السلام، سید محمد اسماعیل سید هاشمی، علی منصفی
۱۲	رابطه لذت و معنای زندگی از نگاه ارسطو، سیده نرجس عمرانیان، امیرعباس علیزمانی
۱۳	استدلال گرایی ناواقع‌گرایانه؛ نقد مبانی معرفت‌شناختی نظریه عقلانیت و معنویت، سید محمد اکبریان، محسن باباپورگل افشانی
۱۴	نمایه تفصیلی فصلنامه آینه معرفت، شماره ۴۹-۲۱
۳۳	نمایه موضوعی فصلنامه آینه معرفت، شماره ۴۹-۲۱
	<i>Typology of Self- Knowledge in Sadrian Philosophy, Reza Rezazadeh- Tayebe Emamy</i> 43
	<i>Surveying Immateriality of Soul in Aristotle's System of Thought,</i> Hassan Abbasi Hosseinabadi 44
	<i>The Study of Mulla Sadra's Philosophical Approach to the Issue of Divine Knowledge of the Beyond before Creation, Abolfazl Mazinani -Hooran Akbarzadeh</i> 45
	<i>The Distinctive Position of "Noor" Quranic Verse in Islamic Philosophy,</i> Mohammad Reza Ebrahimnezhad 46
	<i>Imam's Knowledge from the Perspective of Imams' (Peace Be Upon Them) Disciples as Scholastic Theologians, Seyed Mohammad Esmail Seyed Hashemi- Ali Monseffi</i> 47
	<i>The Relationship between Pleasure and Meaning of Life from Aristotle's Point of View, Sayedeh Narjes Emranian- Amir Abbas Alizamani</i> 48
	<i>Non-Realistic Argumrntation: A Critique of the Epistemological Foundations of Rationality and Spirituality, Sayed Mohammad Akbarian- Mohsen Babapoor golafshani</i> 49

فصلنامه فلسفه و کلام اسلامی آینه معرفت
دانشگاه شهید بهشتی، بهار ۹۶

Research Journal of Islamic Philosophy and
Theology of Shahid Beheshti University
کد مقاله: ۱۱۴۸۵

سنخ‌شناسی خودآگاهی در فلسفه صدرایی

رضا رضازاده*
طیبه امامی**

چکیده

هدف این مقاله طرح و بررسی نظریه ملاصدرا در باب خودآگاهی و اقسام آن با تکیه بر سنخ‌شناسی آگاهی در سنت فلسفه اسلامی است. گستره، تأثیر و افق نظریه خودآگاهی در جای جای نظام اندیشه صدرایی جریان دارد و فهم خواننده را از خود، خدا و جهان دگرگون می‌کند. بنابراین بازخوانی و بازشناسی این مسئله اهمیت و ضرورتی روشن دارد به ویژه پیامدهای نظری آن در حوزه‌های میان رشته‌ای. خودآگاهی انسان را در فلسفه ملاصدرا به تبع اقسام مراتب آگاهی/ ادراک شامل آگاهی حسی، خیالی و عقلی به سه نوع حسی، خیالی و عقلی می‌توان تقسیم کرد. در خودآگاهی حسی، فرد به حوزه مادی وجودش، به طور عام و بدنش، به طور خاص آگاهی دارد و از آن با عنوان «بدنم» و «خودم» یاد می‌کند. فرد زمانی که از بدن مثالی که امری مجرد با عوارض مادی، در مرتبه خیال آگاه می‌شود، خودآگاهی خیالی دارد و دست آخر، هنگامی که ذات خود را به صورت مجرد و بدون ماده بدنی یا عوارض مادی آگاه است، خودآگاهی عقلی دارد. البته ملاصدرا معتقد است که آگاهی عقلی انسان کاملاً مجرد نیست بلکه مشوب به خیال است. بنابراین خودآگاهی عقلی وی نیز مشوب به خیال است. کلیدواژه‌ها: خودآگاهی، خودآگاهی حسی، خودآگاهی خیالی، خودآگاهی عقلی، ملاصدرا.

rezakashany@gmail.com
emamyt@yahoo.com

* عضو هیئت علمی دانشگاه ایلام
** دانش‌آموخته دانشگاه ایلام

تاریخ دریافت: ۹۵/۳/۲ تاریخ پذیرش: ۹۵/۱۰/۱۱

فصلنامه فلسفه و کلام اسلامی آینه معرفت
دانشگاه شهید بهشتی، بهار ۹۶

Research Journal of Islamic Philosophy and
Theology of Shahid Beheshti University
کد مقاله: ۱۱۶۶۳

بررسی مسئله تجرد نفس در اندیشه ارسطو

حسن عباسی حسین آبادی*

چکیده

اندیشه ارسطو در باره تجرد نفس یکدست نیست و بحثی صریح و واضح در این باره نداشته است؛ با تعریف نفس به طور کلی و نیز بیان ویژگی‌های نفس می‌توان به نظری در باره آن دست یافت. آیا نفس برای ارسطو مجرد است؟ اگر نفس مجرد است تجرد آن به چه معناست؟ آیا نفس به صورت کلی مجرد است یا قوه‌ای از قوای آن چنین است؟ برای ارسطو تجرد نفس به دو معناست: بسیط بودن و غیر جسمانی بودن. در این نوشتار برآنیم با دو روش سلبی و ایجابی دلایلی برای تجرد نفس نزد ارسطو ارائه کنیم. با سلب جسمانیت و ویژگی‌های جسمانی از نفس مانند بی‌مکان بودن، بی‌مقدار بودن، جسم نبودن و ترکیب نداشتن و ایجاب مدبر بودن، حیات داشتن، بسیط بودن و مفارق بودن عقل، دلایل را در سه دسته‌بندی نقد ارسطو از پیشینیان و ویژگی‌های نفس و نیز مفارق بودن عقل بیان کنیم. کلیدواژه‌ها: نفس، عقل، بسیط بودن، تجرد، غیر جسمانی.

abasi.1374@yahoo.com

* عضو هیئت علمی دانشگاه پیام نور مرکز حسن آباد

تاریخ دریافت: ۹۵/۳/۱۲ تاریخ پذیرش: ۹۵/۱۱/۱۳

فصلنامه فلسفه و کلام اسلامی آینه معرفت
دانشگاه شهید بهشتی، بهار ۹۶

Research Journal of Islamic Philosophy and
Theology of Shahid Beheshti University
کد مقاله: ۱۱۴۵۵

بررسی روش فلسفی ملاصدرا در مسئله علم الهی به ماسوا قبل از ایجاد

ابوالفضل مزینانی*
حوران اکبرزاده**

چکیده

ملاصدرا در مسئله علم الهی مدعی گره‌گشایی و نوآوری است. از طرف دیگر، او در این مسئله نسبت به سایر مسائل فلسفی‌اش به التقاط بیشتری متهم شده است. در پژوهش حاضر، به نحو مسئله محور، کوشش شده تا نشان داده شود که وی در تبیین "علم الهی" از چهار اصل روش‌شناختی که خاص فلسفه وی است، بهره برده است:

۱. رویکرد میان‌رشته‌ای در استفاده تلفیقی و منسجم از سه منبع معرفتی عرفان، قرآن و برهان؛
۲. استفاده از آیات و روایات و کشف و شهود در مقدمات برهان و مقام داوری و نه صرفاً در مقام گردآوری؛
۳. ارائه نظریات خود بر اساس سه رویکرد مبنای مشهور قوم، وحدت تشکیکی وجود و وحدت شخصی وجود با رویکردی تعلیمی و در ساختاری تشکیکی؛
۴. استفاده روشمند و کثرت‌گرایانه از آراء اندیشمندان سلف.

نتیجه این پژوهش، اثبات پای‌بندی عملی ملاصدرا به اصول روش‌شناختی فوق به صورت مسئله محور در مسئله علم الهی است.

کلیدواژه‌ها: روش‌شناسی، روش فلسفی، علم الهی به ماسوا، ملاصدرا.

ab.mazinani@yahoo.com
hooranakbarzadeh@yahoo.com

* دانش‌آموخته فلسفه و کلام دانشگاه علامه طباطبایی
** عضو هیئت علمی دانشگاه علامه طباطبایی

تاریخ دریافت: ۹۵/۲/۳۱ تاریخ پذیرش: ۹۵/۸/۲۵

فصلنامه فلسفه و کلام اسلامی آینه معرفت
دانشگاه شهید بهشتی، بهار ۹۶

Research Journal of Islamic Philosophy and
Theology of Shahid Beheshti University
کد مقاله: ۱۱۸۰۱

جایگاه آیه نور در فلسفه اسلامی

محمد رضا ابراهیم‌نژاد*

چکیده

سی و پنجمین آیه از سوره ۲۴ قرآن کریم همچون نگینی بر صفحه کتاب الهی می‌درخشد. این آیه علاوه بر آنکه منشأ نام‌گذاری سوره به «نور» گشته، محور بیشترین پژوهش‌ها و تألیفات قرآنی نیز شده است. همچنین اندیشمندان سرآمد جهان اسلام در عرصه تفسیر، عرفان و فلسفه به عجز خود و به اعجاز بودن آن آیه اقرار کرده‌اند. بررسی‌های میدانی نشان می‌دهد که علاوه بر اصحاب تفسیر، کلام و عرفان، اهل حکمت و فلسفه اسلامی مجذوب لمعات و پرتو درخشان آن شدند و پیروان هر یک از سه مشرب فلسفی اسلامی، یعنی مشائون، اشراقیون و صدرائون به تفسیر، تأویل و اقتباس اهتمام ورزیدند. در این خصوص، چند مسئله در فلسفه اسلامی، از آیه نور متأثر شد. در مسئله انسان‌شناسی، نگاهی ویژه پدید آمد، مسئله تشکیک وجود، در حکمت صدرایی تشدید و استوار گردید که خود کاربردهای عدیده دارد. حکمت خسروانی به برکت آیه نور صبغه اسلامی گرفت و کسب صیانت - از خطر تکفیر - کرد و مسائلی دیگر که در نهایت، الهی بودن آیه نور و وحیانی بودن فلسفه اسلامی را بارز کرد. کلیدواژه‌ها: آیه نور، فلسفه اسلامی، مشائون، اشراقیون، حکمت متعالیه، تأویل و تفسیر.

فصلنامه فلسفه و کلام اسلامی آینه معرفت
دانشگاه شهید بهشتی، بهار ۹۶

Research Journal of Islamic Philosophy and
Theology of Shahid Beheshti University
کد مقاله: ۱۰۹۶۰

علم امام از منظر شاگردان متکلم ائمه علیهم السلام

سیدمحمد اسماعیل سیدهاشمی*
علی منصفی**

چکیده

یکی از مسائل مورد توجه در علم کلام، علوم امامان است. در این مقاله سعی شده مسائلی همچون قلمرو و منشأ علم ائمه علیهم السلام، از نظر شاگردان متکلم آنان بررسی شود. با توجه به اینکه موضوع علم امام در زمان خود ائمه به صورت یک اعتقاد قطعی وجود نداشته و روایات در این موضوع یا صریح نیست یا به ظاهر ناسازگارند، بایستی نظرات شاگردان ائمه را که مستقیم با اهل بیت مرتبط بوده‌اند واکاوی نمود. در این نوشتار از دو طریق نظرات شاگردان ائمه را بدست آورده‌ایم یکی بررسی روایات و مناظراتی را که اینان از ائمه نقل کرده‌اند و دیگر تأمل در آراء آنان در این مسئله. با بررسی دیدگاه‌های این متکلمان و تفسیر و برداشتی که از آیات و روایات و حکم عقل داشته‌اند معلوم می‌شود از نظر آنان، در سیطره علوم ایشان، نسبت به آنچه مورد نیاز در بیان احکام و معارف است، وراثت علمی از پیامبر اکرم صلوات‌الله‌علیه، و همچنین حجیت علوم آنها، تردید و اختلافی نیست. اما در اینکه آیا آنها از طریق غیب معارف و احکام را می‌گرفته‌اند یا از منابع دیگر، از منظر این متکلمان، با اجمال روبرو هستیم. کلیدواژه‌ها: علم، علم لدنی، علم غیب، امام، شاگردان متکلم ائمه.

m-hashemy@sbu.ac.ir
alimonsefi@yahoo.com

* عضو هیئت علمی دانشگاه شهید بهشتی
** دانش آموخته مدرسی معارف اسلامی دانشگاه شهید بهشتی

تاریخ دریافت: ۹۵/۱/۳۰ تاریخ پذیرش: ۹۵/۵/۲۶

فصلنامه فلسفه و کلام اسلامی آینه معرفت
دانشگاه شهید بهشتی، بهار ۹۶

Research Journal of Islamic Philosophy and
Theology of Shahid Beheshti University
کد مقاله: ۱۲۶۴۶

رابطه لذت و معنای زندگی از نگاه ارسطو

سیده نرجس عمرانیان*
امیرعباس علیزamani**

چکیده

هدف این پژوهش بررسی معنای زندگی از نظر ارسطو و نقش لذت در رسیدن به آن با روشی توصیفی-تحلیلی است. ارسطو بین لذت و معنا ارتباط عمیقی ایجاد می‌کند. وی ابتدا دستیابی به نیک‌بختی را معنا و هدف نهایی معرفی می‌کند و سپس ارتباط بین لذت و معنای زندگی را بیان می‌کند. نیک‌بختی همان معنای زندگی است، معنایی که لذت آن را همراهی می‌کند و مکمل آن است. وی راه رسیدن به نیک‌بختی را فضیلت می‌داند و فضایل را به دو دسته عقلانی و اخلاقی تقسیم می‌کند. از نظر او اولاً و بالذات معنای زندگی را باید در فضایل عقلانی جست؛ زیرا فضایل عقلانی مختص انسان بوده، لذا لذات حاصل از آنها نیز ناب است. او لذت را شرط لازم و ناکافی برای نیک‌بختی می‌داند. بنابراین ما زندگی نمی‌کنیم برای رسیدن به لذت؛ بلکه زندگی می‌کنیم برای رسیدن به نیک‌بختی نهایی، که در سایه آن می‌توان صاحب برترین لذات شد. بخشی از مباحث او در نفس‌شناسی به بیان جایگاه عقل مفارق و فناپذیر می‌پردازد که به نظر می‌رسد با توجه به این دیدگاه، وی ارتباط میان لذت و معنا را همچنان پس از مرگ پایدار می‌داند.

کلیدواژه‌ها: ارسطو، فضایل عقلانی، لذت، معنای زندگی، نیک‌بختی.

** دانشجوی دکترای تخصصی، گروه فلسفه تطبیقی؛ واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران
narjesomranian@gmail.com
amir_alizamani@ut.ac.ir

* دانشیار گروه فلسفه دین، دانشگاه تهران، ایران (نویسنده مسئول)

فصلنامه فلسفه و کلام اسلامی آینه معرفت
دانشگاه شهید بهشتی، بهار ۹۶

Research Journal of Islamic Philosophy and
Theology of Shahid Beheshti University
کد مقاله: ۱۴۸۰۰

استدلال گرایی ناواقع گرایانه؛ نقد مبانی معرفت‌شناختی نظریه عقلانیت و معنویت

سیدمحمد اکبریان*
محسن باباپور گل‌افشانی**

چکیده

نظریه معنویت و عقلانیت، تنها راه کاهش آلام انسان و رهایی او را در پیوند میان عقلانیت و معنویت می‌داند. در نگاه نظریه پرداز، دین سنتی با عقلانیت جدید (مدرن) تأیید نمی‌شود؛ از این رو، در جهان معاصر نمی‌تواند نقش تاریخی خود را در کاهش رنج‌های بشریفا کند و باید معنویت را جایگزین آن کرد. نظریه با صرف نظر از اضطراب در مفهوم و کاربرد عقلانیت جدید، در نهایت، بر مبنای ترکیبی از «عقلانیت ناواقع‌گرا» برای اثبات «عقل‌گریز» و «راز» بودن باورهای معنوی و «عقلانیت ابزار» برای اثبات بهداشت و مطلوبیت روانی آن باورها طرح‌ریزی می‌شود. عقلانیت ابزار و عقلانیت ناواقع‌گرا هر دو با اشکالات متعددی از سوی منتقدان مواجه شده، اما اشکالات مهم‌تر در نتایجی است که بر مبنای عقلانیت ناواقع‌گرا متوجه مهم‌ترین عناصر این نظریه می‌شود. مهم‌ترین عناصر این نظریه، از نگاه نظریه‌پرداز، هدف آن است. هدف از طرح این نظریه کاهش آلام بشر است؛ در حالی که این هدف با عقلانیت ناواقع‌گرا حاصل نمی‌شود. همچنین مبنای ناواقع‌گرایی در باورمندی به معنویت، سبب ورود خرافات به باورهای معنوی می‌شود.

کلیدواژه‌ها: معنویت، عقلانیت ابزار، استدلال گرایی، معرفت‌شناسی، ناواقع‌گرایی.

smohamed1348@gmail.com
mohsengolafshani@yahoo.com

* عضو هیئت علمی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی
** دانش‌آموخته مدرسه معارف اسلامی دانشگاه تهران

تاریخ دریافت: ۹۵/۹/۲۰ تاریخ پذیرش: ۹۵/۱۱/۲۶

نمایه تفصیلی فصلنامه آینه معرفت، شماره ۴۹-۲۱

اخلاق

احمدی، حسین

رابطه باید و هست در دیدگاه محقق اصفهانی، ش ۴۷، تابستان ۱۳۹۵
معانی باید و هست در دیدگاه محقق اصفهانی / ثابت یا متغیر بودن حکم عقلا / اهمیت
اعتبار عقلا / فرآیند استدلال در نظریه محقق اصفهانی / ثبوت احکام اخلاقی / برهانی نبودن
تأدیبات صلاحیه

صلواتی، عبدالله

نظریه سلولی اخلاقی با تأکید بر آرای علامه طباطبایی، ش ۴۷، تابستان ۱۳۹۵
آرای علامه طباطبایی درباره ثبات و تنوع احکام اخلاقی / نظریه سلولی اخلاق / برخی احکام و
لوازم نظریه سلولی

اترک، حسین

نظریه اخلاقی ملاصدرا، ش ۳۹، تابستان ۱۳۹۳
قوای نفس / سعادت از دیدگاه ملاصدرا / مراتب سعادت / راه وصول به سعادت / رابطه فضایل
اخلاقی و خیرات بیرونی با سعادت / ماهیت فضیلت / فضایل اخلاقی و قاعده استدلال / فضیلت
عدالت

خادمی، عین الله - حیدری، علی - عباسی کیا، کبری

ارزیابی راه‌حل‌های اندیشمندان اسلامی در مواجهه با تراحم تکالیف اخلاقی، ش ۳۹،
تابستان ۱۳۹۳

مفهوم‌شناسی / اخلاق / فلسفه اخلاق / تراحم تکالیف اخلاقی / راه‌حل‌های اندیشمندان اسلامی در
مواجهه با تراحم تکالیف اخلاقی / تکیه بر اصل توریه

بهارنژاد، زکریا / شمس‌الدینی مطلق، کمیل

رابطه عدالت و سعادت از دیدگاه فارابی، ش ۳۸، بهار ۱۳۹۲

مفهوم سعادت / مفهوم عدالت / چیستی عدالت نزد فارابی / عدالت اخلاقی / عدالت در اجتماع / سعادت / ویژگی‌های سعادت / انواع سعادت / فضایل راه وصول به سعادت / انواع فضایل / رابطه میان عدالت و سعادت / رابطه آلی و غایی / رابطه علی و معلولی / رابطه منطقی / عناصر مؤثر در وصول به سعادت

اترک، حسین - خوشدل روحانی، مریم

نقد و ارزیابی نظریه استدلال در اخلاق، ش ۳۸، بهار ۱۳۹۳

تبیین اجمالی نظریه استدلال / ارزیابی و نقد نظریه استدلال / بررسی دلایل عقلی نظریه استدلال / بررسی دلایل نقلی نظریه استدلال / ملاک استدلال بودن عقلی / معنای عدالت و ضد آن

نجفی، محمد - شهریاری نیستانی، شهناز

تهذیب و تزکیه نفس در دیدگاه ابن‌سینا و راه‌های حصول آن، ش ۳۸، بهار ۱۳۹۳

نفس در دیدگاه ابن‌سینا / رابطه نفس و بدن / اهمیت تهذیب و تزکیه نفس / راه‌های به سعادت رسیدن عقل نظری و عملی / راه‌های تهذیب و تزکیه نفس / محاسبه و مراقبه / روش‌های اتخاذی از جانب دیگران

انسان‌شناسی

بابا پور گل افشانی، محمد مهدی

تأثیر انسان‌شناسی بر حکومت دینی از دیدگاه آیت‌الله جوادی آملی، ش ۴۱، زمستان ۱۳۹۳

روش‌های انسان‌شناسی / شناخت انسان از راه آثار، شئون، لوازم / ابعاد مراتب وجودی انسان / تأثیر انسان‌شناسی بر حکومت دینی / تأثیر انسان‌شناسی بر حاکمان حکومت دینی / نیازمندی بشر به راهبری الهی و لزوم هدایت همگانی / عدم کفایت عقل در سعادت انسان و لزوم حجت‌های الهی / ارتباط انسان با امت اسلامی و غیراسلامی

علی‌خانی، اسماعیل

مبانی انسان‌شناختی قرب به خدا در اسلام و مسیحیت، ش ۴۸، پاییز ۱۳۹۵

مبانی مشترک انسان‌شناختی قرب به خدا / انجام امور فوق عادت، جایگاهی همگانی و نه اختصاصی / مبانی اختصاصی اسلام / مبانی اختصاصی مسیحیت.

تاریخ فلسفه

شیخ، محمدعلی

نگاه فلسفی به نوسان قیمت‌ها از دیدگاه ابن خلدون، ش ۴۰، پاییز ۱۳۹۳
نقش بازار در رفع نیازمندی‌ها / اثر باج و خراج بر بازار / تأثیر کار و هنرینه بر مواد غذایی

تفسیر

دارابکلانی، اسماعیل - جلالی، سیدمجتبی

ملکوت از منظر قرآن و آثار اعتقاد به آن، ش ۴۲، بهار ۱۳۹۴

معرفت‌شناسی ملکوت / معنای لغوی و اصطلاحی ملکوت / مفهوم ملکوت از منظر قرآن و تفاسیر / راه‌های درک حقایق ملکوتی / هستی‌شناسی عالم ملکوت / هستی‌شناسی ملکوت از حیث مرتبه وجودی / دلایل وجود عالم ملکوت از منظر قرآن و روایات / رؤیت و قدرت تصرف در ملکوت توسط انبیاء و اولیای الهی / آثار هستی‌شناسی ملکوت / آثار ایمان به ملکوت در نگرش‌های اخلاقی و رفتاری

تفسیر قرآن

حاجی ربیع، مسعود

محکم و متشابه در اندیشه ابن عربی و علامه طباطبایی، ش ۴۰، پاییز ۱۳۹۳
محکم / متشابه / مقایسه محکم و متشابه در مصطلح اصولی و تفسیری / محکم و متشابه در اندیشه ابن عربی / متشابه، صفات ذاتی متشابهات / محکم و متشابه در اندیشه علامه طباطبایی / رأی

مشهور در محکم و متشابه/ نظر علامه درباره رأی مشهور/ مقایسه نگرش ابن عربی و علامه طباطبایی/ تفاوت ابن عربی با علامه/ جمع‌بندی

محمدی پارسا، عبدالله- محمدی پارسا، امین- سعیدی، حسن
تأملی بر رویکرد تکوینی در تبیین برخی از آیات قرآن کریم، ش ۴۴، پاییز ۱۳۹۴
تمثیل در قرآن/ بیان رویکرد تمثیل تکوینی/ تمثیل تکوینی در بیان علامه طباطبایی/ تمثیل تکوینی در بیان آیت جوادی آملی/ بررسی ریشه‌ها و خاستگاه نظریه تمثیل تکوینی/ خاستگاه هستی‌شناختی/ خاستگاه تأویل عرفانی

دلبری، سیدعلی- عارفی، محمداسحاق
نظریه میرزامهدی اصفهانی در جداسازی آموزه‌های دینی از علوم بشری در کشف معارف دینی، ش ۴۴، پاییز ۱۳۹۴
تبیین دیدگاه موردبحث و ویژگی‌های آن/ رابطه داده‌های عقلی با معارف دین/ نقش قیاس و برهان در معارف دین/ نسبت بین معارف دینی و معارف بشری/ فطری بودن معارف دینی و ظهور آن به وسیله عقل/ عقل نوری و مستقل از ذات انسان/ کشف معارف دین از طریق تقوا و عمل صالح/ مانع بودن معلومات عقلی اصطلاحی برای معارف دینی/ ممنوع بودن برهان عقلی و قیاس منطقی از نظر نقلی و عقلی/ تباین و تضاد معارف دینی با معارف بشری

حاجی ربیع، مسعود
مبانی تأویل در مکتب ابن عربی و نظرگاه علامه طباطبایی، ش ۴۳، تابستان ۱۳۹۴
چیستی تأویل در عرفان اسلامی/ مبانی تأویل در عرفان/ سطوح معنایی قرآن/ متفاوت بودن کلام الله (قرآن) و کلام بشر/ معرفت‌بخش بودن آیات قرآن/ مبانی تأویل در اندیشه علامه طباطبایی/ خوداتکائی متن قرآن در تأویل/ مقایسه ابن عربی و علامه طباطبایی در باب مبانی تأویل

عرفان اسلامی

مجتبی‌زاده، راضیه

بررسی اجمالی جلوه‌های شناخت و تربیت در عرفان اسلامی، ش ۴۴، پاییز ۱۳۹۴
تأدیب، جایگزینی برای تعلیم؟/ نقش مؤدب یا پیردرشکوفایی ابعاد فردی- اجتماعی سالک در
عرفان/ دیدگاه شناختی- اجتماعی به موضوع خودشناسی در عرفان/ قلب‌شناسی و خلاقیت
روحی/ تربیت عقلی و تربیت خیالی/ زبان، برزخ میان عقل و خیال
سلامی زواره، عبدالرضا - سیدهاشمی، سید اسماعیل
همخوانی توحید با وحدت وجود عرفانی، ش ۴۸، پاییز ۱۳۹۵
تصویر وحدت وجود/ تشکیک/ توحید ذاتی/ توحید صفاتی/ توحید افعالی

حمزئیان، عظیم - رشیدی‌نسب، طوبی
بررسی تعالی و حضور در مثنوی معنوی، ش ۴۸، پاییز ۱۳۹۵
تعالی و حضور در لغت و اصطلاح/ تعالی و حضور در عرفان اسلامی/ تعالی خداوند در مثنوی
معنوی/ تعالی وجود/ تعالی معرفتی/ حضور خداوند در مثنوی/ وحدت وجود/ معیت/ تجلی/
حضور خدا در دل انسان در عین تعالی/ تقابل نگرش معرفتی، به تعالی و حضور با بیان داستان
موسی(ع) و شبان

فلسفه اسلامی

اکبریان، رضا- نویسی، غزاله
میرداماد و وجود و ماهیت، ش ۴۱، زمستان ۱۳۹۳
معنا و جایگاه هستی‌شناسی وجود/ فرد و وجود/ وجود: عرض؟ عرضی؟ یا لازم ماهیت؟/ معنا
و جایگاه هستی‌شناسانه ماهیت/ رابطه وجود و ماهیت در ذهن/ رابطه وجود و ماهیت در خارج/
تقدم ماهیت/ معقول ثانی فلسفی/ اصالت ماهیت/ لوازم و نتایج اصالت ماهیت/ نقد ملاصدرا
بر میرداماد

عمادی، عبدالرسول

حرکت مکانی از نظر ابن سینا و ابوالبرکات بغدادی، ش ۴۱، زمستان ۱۳۹۳

تعریف حرکت مکانی / حالات و علت حرکت مکانی / حرکت مطلق است یا نسبی؟ / حرکت وضعی / حرکت مکانی از نظر ابوالبرکات بغدادی / جایگاه حرکت مکانی / عامل حرکت از نظر ابوالبرکات / تحلیل حرکت مکانی پرتابی / تمایز نگاه ابوالبرکات و ابن سینا در مورد حرکت در راستای قائم / حرکت در مکان طبیعی

سراج، شمس الدین - بابادی، فرنوش

رمز گشایی از جایگاه مسئله اتحاد عاقل به معقول در فلسفه ابن سینا، ش ۴۰، پاییز ۱۳۹۳
انحای اتحاد / منشأ اختلاف / شواهد رد اتحاد / شواهد قبول اتحاد / رمز گشایی از مسئله تناقض / رد مطلق اتحاد / نقد حسن زاده آملی بر کلام خواجه نصیر / نقد ملاصدرا بر کلام خواجه

حسینی لواسانی، سیدرضا - اکبریان، رضا

نظریه ابداعی ابن سینا در علیت و ریشه‌های قرآنی آن، ش ۴۰، پاییز ۱۳۹۳
اهمیت بحث علیت نزد ارسطو / علیت و حرکت / علل اربعه / اثبات خدا / علت غائی بودن خدا / خدا، علم به غیر ندارد / در تفکر یونانی وجود محمول جایگاهی ندارد / خلقت از نظر قرآن / دو تبیین از خلقت / بررسی آیات استناد خلقت به خدا و آیات کیفیت خلقت / بررسی آیات خلقت از ماده / وجوه ناسازگاری علیت ارسطو با خلقت قرآن / خدا خالق (علت فاعلی) نیست / پابندی ابن سینا به آموزه‌های اسلامی / تمایز وجود و ماهیت / رابطه وجود و ماهیت / اثبات وجود خدا / علم خدا به جهان و سازگاری بیشتر با قرآن / جایگاه ویژه علت فاعلی از نظر ابن سینا

اسلامی، حسین - پورحسن، قاسم

تحلیل و تبیین تحقق خارجی ماهیت، ش ۴۹، زمستان ۱۳۹۵
اصالت وجود و اعتباریت ماهیت در آثار ملاصدرا / تبیین دو معنی برای موجودیت / تبیین مسئله عینیت خارجی ماهیت با وجود / تبیین نظریه ذهنی بودن ماهیت / معنی اتحاد ماهیت و وجود در عبارات ملاصدرا / استدلالی در رد نظریه عینیت خارجی ماهیت با وجود / دو شاهد مهم در تأیید نظریه عینیت خارجی ماهیت با وجود / تشبیه رابطه وجود با ماهیت با رابطه ذات و صفات الهی / مبحث وجود ذهنی و پیوند آن با مسئله تحقق خارجی ماهیت

دیباچی، محمدعلی - موسوی، سیده حورا

رألیسم اشراقی، تأملی بر صدق و مطابقت در حکمت اشراق، ش ۴۹، زمستان ۱۳۹۵
تفسیر مطابقت در فلسفه ی اسلامی / مسئله صدق در منطق شیخ اشراق (صدق منطقی) / مطابقت
در نظام فلسفی سهروردی (صدق فلسفی) / رابطه صدق و مطابقت در حکمت اشراق / رابطه
شهود با اصالت واقع (رئالیسم) / رئالیسم اشراقی یا اصالت شهود / مماثلت / سهروردی و تناظر
کانتی / شهود اشراقی سهروردی و شهود عقلی کانتی
بهارنژاد، زکریا - میرحسینی، سید امین

تحلیل و نقد اشکال‌های وارد شده بر نظریه شیخ، ش ۴۸، پاییز ۱۳۹۵
تبیین نظریه شیخ / تاریخچه بحث / اشکال‌های وارد شده بر نظریه شیخ / نظریه شیخ و اشکال دور /
عدم وجود رابطه حکایت‌گری میان شیء و شیخ ذهنی / تحلیل و ارزیابی اشکال‌ها / تحلیل و
نقد اشکال اول / تحلیل و نقد اشکال دوم / تحلیل و نقد اشکال سوم

سالم، مریم

بازخوانی نظریه صور مرتسمه در علم الهی از دیدگاه ابن‌سینا، ش ۴۷، تابستان ۱۳۹۵
تعریف علم از نگاه ابن‌سینا / اثبات علم خدا به موجودات در مرتبه ذات از نگاه ابن‌سینا / نحوه
علم به موجودات در مرتبه ذات از نگاه ابن‌سینا / موضع ملاصدرا در قبال دیدگاه ابن‌سینا

حسینی، حمید - اکبری‌ان، رضا

تبیینی از دیدگاه ابن‌سینا و سهروردی در باب تمایز وجود و ماهیت، ش ۴۶، بهار ۱۳۹۵
فاعل بالعنایه از نظر ابن‌سینا / انتقاد سهروردی و ابن رشد از موضع فلسفی و اشاعره از موضع
کلامی بر اصل عروض وجود بر ماهیت / قرائن دال بر فهم مسئله از سوی سهروردی و عدم فهم
مسئله از سوی ابن رشد / فیاضیت و ظهور در عنصر متافیزیکی نور به جای وجود و ماهیت

غفاری قره باغ، سید احمد - حمزه، حمزه

بررسی و تحلیل هستی‌شناختی ادراک عقلی از دیدگاه ابن‌سینا، ش ۴۵، زمستان ۱۳۹۴
حقیقت و اقسام ادراک از دیدگاه ابن‌سینا / دو رویکرد ابن‌سینا در باب شکل‌گیری ادراک عقلی
/ نقد نظریه تجربه و انتزاع به عنوان راهکار تکوین ادراک عقلی / رویکرد اتصال نفس با عقل
فعال به مثابه / رویکردی در باب تکوین ادراک عقلی / نقد نظریه اتصال نفس با عقل فعال / تفاوت
اتصال با عقل فعال و اتحاد با آن

بهارنژاد، زکریا- اسداللهی، لیلا

تحلیل و بررسی معاد جسمانی از دیدگاه حکیم سبزواری و مقایسه آن با دیدگاه ابن سینا و ملاصدرا، ش ۴۵، زمستان ۱۳۹۴

معنا و مفهوم معاد روحانی و جسمانی / تقسیمات معاد از نظر حکیم سبزواری / کیفیت معاد جسمانی از دیدگاه حکیم سبزواری / براهین اثبات معاد / تفاوت نظر حکیم سبزواری با نظر ابن سینا / نتایج اثبات معاد جسمانی از نظر حکیم سبزواری / شبهه تناسخ / حل شبهه آکل و مأكول / ایجاد هماهنگی میان عقل و نقل / اثبات ثواب و عقاب جسمانی و کمالات معنوی

دیباچی، سید محمدعلی - یوسف زاده، زینب

نسبت نظریه ادراکات اعتباری با معقولات فلسفی، ش ۴۳، تابستان ۱۳۹۴

اهمیت و جایگاه "معقول" در فلسفه اسلامی / مواضع شناخت معقول / اقسام معقول / بحث از معقول و آثار حکمای بزرگ مسلمان / نقش عقل عملی در پیدایش معقول / رابطه عقل نظری و عملی / نظریه ادراکات اعتباری علامه طباطبایی / تعریف اعتبار / تبارشناسی اعتباریات / دیدگاه استاد مطهری پیرامون رابطه حقیقت و اعتباری / اعتباریات همچون معقول متفاوت از معقولات سه گانه

نجاتی، محمد- بهشتی، احمد- سالاری، یاسر

امکان تحصیل معرفت اخلاقی و نفس الامری در حکمت متعالیه، ش ۴۲، بهار ۱۳۹۴

حوزه وجودی / حوزه معرفتی / مبانی و لوازم وجودی / مبانی و لوازم معرفتی

کیان خواه، لیلا

تعریف مابعدالطبیعه براساس موجود بما هو موجود از دیدگاه فارابی، ش ۴۲، بهار ۱۳۹۲
تحلیل ابتدایی موجود بما هو موجود / تعریف مابعدالطبیعه در کتاب الجمع بین رأی الحکیمین / کتاب برهان / تعریف مابعدالطبیعه از دیدگاه اسکندر افروزیسی / تحلیل نهایی موجود بما هو موجود / تعریف مابعدالطبیعه در کتاب احصاء العلوم / تعریف علم الهی / تعریف مابعدالطبیعه در رساله اغراض مابعدالطبیعه / تعریف مابعدالطبیعه در کتاب تعلیقات

عبدی، حسن - باذلی، رضا

مبناگرایی فلسفه اسلامی در باب گزاره‌ها، ش ۳۹ تابستان ۱۳۹۳
مبناگرایی / مبناگرایی اسلامی در حوزه تصدیقات و گزاره‌ها / نقد و بررسی شبهات مبناگرایی
در باب گزاره‌ها

سالم، مریم

علیت ارسطویی از منظر توماس آکوئینی، ش ۳۸، بهار ۱۳۹۳
ضرورت بحث از علیت از دیدگاه ارسطو و توماس / جایگاه بحث علیت از دیدگاه ارسطو
و توماس / معنای علیت از نظر ارسطو / معنای علیت از نظر توماس / رابطه تشابه در علیت توماس /
انواع علل از دیدگاه ارسطو و توماس

فلسفه تاریخ

سیاوشی، لیلا

طرح فلسفه تاریخ برای علم در اندیشه متأخر هوسرل، ش ۴۳، تابستان ۱۳۹۴
بحران علوم جدید و پژوهش غایت‌شناختی - تاریخی / فروپاشی ایده فلسفه کلی / نقش فلسفه در
فرهنگ اروپایی / پژوهش غایت‌شناختی - تاریخی / کالیله و علم جدید / ریاضی کردن طبیعت
زیست جهان به مثابه بنیاد علم و افق رسوب تاریخی معناها / تقدم زیست جهان / زیست جهان و
بدهت / ساخت تاریخی زیست جهان / تاریخ‌مندی و پدیده‌شناسی استعلایی / تاریخ‌مندی زیست
جهان

فلسفه تطبیقی

رحمانی، منصوره - فرامرز قراملکی، احد

هویت سلوکی فلسفه؛ مقایسه افلاطون و سهروردی، ش ۴۶، بهار ۱۳۹۵

انگاره افلاطون از فلسفه/ حیرت/ پرسش فلسفی و عشق به حکمت/ گذار وجودی از محسوسات به ایده‌ها/ تمرین مرگ؛ راهکار عملی گذار از محسوسات به ایده‌ها/ ره آورد سلوک/ انگاره سهروردی از فلسفه/ انسلاخ از دنیا: گذار از غواسق به انوار/ مبان/ راهکارهای عملی گذار از غواسق به انوار/ مشاهده حقایق/ نهایت: بی‌نهایتی/ تحلیل مواضع وفاق و خلاف

سالم، مریم

تبیین جایگاه وجودشناختی و معرفت‌شناختی علیت از دیدگاه ارسطو و ابن‌سینا، ش ۴۳، تابستان ۱۳۹۴

جایگاه بحث علیت نزد ارسطو و ابن‌سینا/ تبیین و نقش وجودشناختی علیت نزد ارسطو/ تبیین و نقش وجودشناختی علیت نزد ابن‌سینا/ نقش علیت در استقراء ارسطویی/ تبیین نقش معرفت‌شناختی علیت نزد ارسطو و ابن‌سینا/ علیت و علم حضوری و حصولی/ علیت و قیاس برهانی/ رابطه مقدمات باب نتیجه در فلسفه ابن‌سینا/ مشارکت حد و برهان

هدایت افرا، محمود - لوائی، شاکر

مقایسه‌ای بین وجود و ماهیت صدرایی با نومن و فنومن کانتی، ش ۴۳، تابستان ۱۳۶۴
تفاسیر متفاوت از وجود و ماهیت صدرایی/ اقسام حیثیت تقیدیه/ ماهیت حیثیت لامتحصل اندماجی/ ماهیت حیثیت لامتحصل نفادی/ ماهیت حیثیت لامتحصل شأنی/ تفاسیر متفاوت از نومن و فنومن کانتی/ تفاسیر معرفت‌شناسانه از نومن و فنومن/ نومن، علت فنومن در طرف خارج/ نومن و فنومن به مثابه ذات و عوارض/ تفسیرشناسانه از نومن و فنومن/ مقایسه بین تفاسیر گوناگون از وجود و ماهیت صدرایی با نومن و فنومن کانتی/ شباهت‌ها و تفاوت‌های اختصاصی بین تفاسیر مختلف

فلسفه غرب

سالم، مریم

علل ارسطویی از منظر فلاسفه یونانی مآبی، ش ۴۱، زمستان ۱۳۹۳
علیت نزد رواقیون/ خدا و عقل در نظر رواقیون/ اقسام علل نزد رواقیون/ علیت نزد اپیکوریان/
علت نزد شکاکان یونان باستان پس از ارسطو/ افلاطونیان میانه/ بوئیتوس

غفاری قره باغ، سید احمد

بازنگری در باب ارتباط معرفت پیشینی و ضروری، ش ۴۹، زمستان ۱۳۹۵

تعریف معرفت‌شناسی / مقصود از تجربه حسی یا اعم از حسی و درونی / شیوه دوم برای تعریف پیشینی بودن / امکان ارائه یک تعریف‌ایجابی از معرفت پیشینی / شیوه سوم برای تعریف پیشینی / شیوه چهارم برای تعریف پیشینی / تعریف ضرورت / ارتباط بین معرفت پیشینی و ضرورت گزاره / ارزیابی ملازمه بین پیشینی بودن توجیه و ضرورت گزاره مورد توجیه / انتقاد کرییکی نسبت به ملازمه پیشینی بودن و ضرورت / پاسخ به نقد کرییکی

شکری، محمد

مکان در پدیدارشناسی اگزیستا نسیالیستی مرلو پونتی، ش ۴۶، بهار ۱۳۹۵

مکان جسمانی، مکان زیسته و حرکت / نقش تن در پیدایش جهان مکانی و ویژگی‌های ظاهری اشیا / مکان آگاهی / مکان زیسته / ادراک عمق

سعادت‌تی خمسه، اسماعیل

خود ادراکی کانتی و علم به وجود، ش ۴۶، بهار ۱۳۹۵

لایبنیس و مفهوم خودادراکی / خودادراکی امری محض، اصلی و استطلائی / خود ادراکی و کوگیتو / تصورات ذهنی و خود ادراکی / خودادراکی پاسخی به شکاکیت هیوم / خودادراکی و علم به وجود / وجود یا ماهیت

ربیع پور، فاطمه - علوی، سید محمد کاظم

بطلان اصل مکملیت و نتایج فلسفی آن، ش ۴۵، زمستان ۱۳۹۴

بررسی نظریه کوانتوم و اصول آن / آزمایش فشار / بررسی و ارزیابی پیامدهای فلسفی اصل مکملیت و آزمایش فشار / فیزیک کوانتوم در خصوص اصل علیت و موجیت / عدم تعین و آزادی اراده انسانی / خودتصویرپذیری حوادث فیزیکی

ورکشی، حمیدرضا - سلمانی، علی

موقفیت یا عدم موقفیت کانت در استنتاج حکم ذوقی، ش ۴۴، پاییز ۱۳۹۴

استنتاج احکام والایی / استنتاج احکام زیبایی‌های هنری / استنتاج احکام زیبایی‌های طبیعی / سوپژکتیو بودن ذوق / پیشینی بودن سوپژکتیو ذوق / منتقدان کانت / نقد و بررسی

کلام اسلامی

سیدهاشمی، سید اسماعیل - سلیمانی، رضا

ارزیابی دیدگاه مکتب تفکیک در باب وجود و اشاره به برخی مبانی آن، شماره ۴۰، پاییز ۱۳۹۳
مفهوم وجود / اشتراک معنوی در مکتب تفکیک / چیستی ماهیت / بطلان ترکیب موجودات از وجود و ماهیت / تفاوت وجود و کون / مالکیت / خلقت / علیت / نفی وحدت وجود با اصرار بر عدم سنخیت خالق و مخلوق

عموسلطانی، محمدمهدی - شاهنظری، جعفر

بررسی تناقضات در نظر تکوینی بودن جزای اخروی، ش ۴۹، زمستان ۱۳۹۵
آیات ناظر بر قراردادی بودن کیفر و جزا / آیات ناظر بر تکوینی بودن جزا / دیدگاه جمع جزای تکوینی و قراردادی / دیدگاه جزای تکوینی

جعفری، فاطمه - اترک، حسین - خوشدل روحانی، مریم

نقد و بررسی ادعای احمد الکاتب در امامت جعفر، ش ۴۹، زمستان ۱۳۹۵
شبهات کاتب / پاسخ شبهات / شخصیت جعفر / روایت ابوالادیان بصری / نمایندگان شیعیان قم / بررسی ادعای اجماع بر امامت جعفر

درزی، قاسم - الله وردی، حسین - قهوه چیان، میثم

ارزیابی میزان توجه‌پذیری صدق نظریات اعجاز قرآن، ش ۴۸، پاییز ۱۳۹۵
اعجاز قرآن در متن قرآن / نظریه‌های معرفت‌شناسی کلاسیک / مؤلفه‌های معرفت / اهم نظریات صدق و توجه در معرفت‌شناسی کلاسیک / انطباق گرایی / کارکرد گرایی / انسجام گرایی / صدفه / اخبار از غیب / نظم قرآن / اعجاز علمی

مظاهری تهرانی، بهاره - مصیلی پور، عباس - روحانی مشهدی، فرزانه

درآمدی بر مبانی کلامی تفسیر علمی قرآن کریم، ش ۴۸، پاییز ۱۳۹۵
معنای علم و آیات علمی / تعریف تفسیر علمی / مبانی کلامی تفسیر علمی / ترکیبی بودن و چند
ساحتی بودن قرآن

پیروفر، سهیلا- رستمی، محمدحسن- زرنوشه فراهانی، حسن
گفتمان اصل گرایی یا اعتزال معاصر رویکردی انتقادی به ادعای وجود مکتب نومعتزله،
ش ۴۱، زمستان ۱۳۹۳

خاستگاه نومعتزله؛ مصر یا هند؟ / تأکید بر وجود مکتب نومعتزله / احیای روح اعتزال در قالب
رشد عقل گرایی / توصیه عبده به رشیدرضا درباره استفاده از تفسیر زمخشری / مناظره با میرزا
محمدباقر درباره قرآن / مناظره با گابریل هانوتو و فرح أنطوان

بهارنژاد، زکریا- کاظمی، فاطمه

بررسی پیامدهای حسن و قبح عقلی، ش ۴۰، پاییز ۱۳۹۳
عدم اختلاف افراد انسان در درک حسن و قبح / تکلیف همگانی / تبعیت احکام از مصالح و
مفاسد / حمل آیات متشابه بر معانی غیرظاهر خود / لزوم چاره جویی برای مسئله اش / لزوم معرفت
خداوند / عدل الهی / غرض مندی افعال الهی / اراده طاعات و اکراه از معاصی / هم جهت بودن
خدا و پیامبر در اراده طاعات و اکراه معاصی / یکسان بودن امر و اراده الهی و نهی و اکراه الهی /
عدم اضلال بندگان / وجوب تکلیف / قبح مالایطاق / وجوب لطف / لزوم بعثت / استدلال از
حکمت / استدلال از طریق قاعده لطف / عصمت انبیاء / لزوم تجهیز پیامبران به معجزه / لزوم
تصدیق مدعیان نبوت / وجوب معاد

صالحین، لادن- محمودی، ابوالفضل

نظریه تناسخ و رویکرد شیخ علاءالدوله سمنانی، ش ۴۰، پاییز ۱۳۹۳
ماهیت نفس و مباحث وابسته به آن / رابطه نفس و بدن / معاد و حیات پس از مرگ / تحلیل
مفهوم و گونه شناسی تناسخ / دلایل ابطال تناسخ

نجفی، روح الله

تأثیرانگاره های کلامی در اختلافات قرائت آیات صفات الهی، ش ۴۵، زمستان ۱۳۹۴

اختلاف قرائت در آیات وصف کننده خداوند/ اختلاف در تعجب خداوند/ اختلاف قرائت در دو دست خداوند/ اختلاف قرائت در از راه بازداشتن خداوند/ اختلاف قرائت در آفرینش بشر توسط خداوند/ اختلاف قرائت در مشیت خداوند/ اختلاف قرائت در انتساب گمراهی به غیر خداوند/ اختلاف قرائت در به حق حکم دادن خداوند/ اختلاف قرائت در یاورگیری خداوند/ اختلاف قرائت در سخن گفتن خداوند/ اختلاف قرائت در علم خداوند

سیدهاشمی، سید اسماعیل - مجدانی، زلیخا

مقایسه آراء ابن میمون و علامه طباطبایی در توحید ذات و صفات، ش ۴۴، پاییز ۱۳۹۴
مفهوم لغوی و اصطلاحی توحید، توحید در یهودیت با تکیه بر آراء ابن میمون/ توحید در ده فرمان/ توحید در اعتقادنامه شیما/ اوصاف خدا در کتاب مقدس/ اصول خداشناسی و توحید از نظر ابن میمون/ تحلیل ابن میمون از توحید/ توحید در اسلام با تکیه بر آراء علامه طباطبایی/
توحید ذات و صفات/ مقایسه و ارزیابی موارد اشتراک و اختلاف

کاظمی‌نیا، نورگس - کهنسال، علیرضا

ناپیوستگی جزء لایتجزا و صغار صلبه از منظر ابطال، ش ۴۳، تابستان ۱۳۹۴
تاریخچه نظریه جزء لایتجزا/ مفهوم نظریه اتم‌گرایی/ تفاوت‌ها و شباهت‌های به استناد تاریخ/ موضع فلاسفه درباره اتم‌گرایی/ ناپیوستگی دلایل ابطال اجزاء و اتم‌ها/ ادله اثبات‌کنندگان جزء لایتجزا و بررسی آن‌ها

پیرهادی، محسن - کریمی‌والا، محمدرضا

تحلیل و بررسی تفسیر اشعری و صدرائی از حقیقت کلام خداوند، ش ۴۲، بهار ۱۳۹۴
حقیقت کلام/ تحلیل و بررسی نظریه فخررازی/ تحلیل و بررسی نظریه ملاصدرا/ حقیقت کلام خداوند

فارسی‌نژاد، علیرضا - زارعی، علیرضا

ابتکار فیض کاشانی در تبیین نظریه امر بین الامرین، ش ۴۲، بهار ۱۳۹۴
فیض کاشانی و عمومیت قضا و قدر الهی/ فیض کاشانی و جبر الهی/ فیض کاشانی و نظریه جبرمجامع/ نظریه اختیار/ نظریه اضطرار در اختیار/ نظریه تفویض اختیار انسان/ نظریه امر بین الامرین

نوئی، ابراهیم

فراخردی دین در نگاه ملاصدرا، ش ۳۹، تابستان ۱۳۹۳

جایگاه عقل و دین / خدمات عقل به دین / تبیین گزاره‌های دینی / اثبات گزاره‌های دینی / پاسخ به شبهات ناظر به گزاره‌های دینی / آزاد اندیشی و پرهیز از تقلید و تعصب بی دلیل / جلوگیری از ورود خرافات در دین / موانع ادراک عقلی / شرایط ادراک عقلی / ناتوانی عقل از شناخت اوصاف الهی

کریمی، مهدی - برنجکار، رضا

روش کلام نقلی از دیدگاه سید بن طاوس، ش ۳۹، تابستان ۱۳۹۳

کلام و کلام نقلی / قلمرو دلیل نقلی / روش استناد به حدیث اعتقادی / اعتبار مضمونی نه رجالی / روش استنباط از حدیث اعتقادی / اعتبار تبادر شخصی و عرفی / کاربرست متن دینی در ابواب کلامی / تأکید بر فطرت و درخداشناسی / تأویل احادیث ضروری / استدلال‌های ترکیبی از قرآن و حدیث / امامت پژوهی و کلام نقلی

علوی معینی، سیده مونا - امیرخانی، مهناز

تمایزات مبنائی دیدگاه شیعه امامیه با دیدگاه‌های فرجام‌گرایانه و متأخر، ش ۳۹، تابستان ۱۳۹۳
دیدگاه‌های فرجام‌گرایانه متأخر / آینده جهان از نظر مک لوهان / دیدگاه برخورد تمدن‌ها / آینده جهان از نظر هانتینگتون / دیدگاه موج سوم / آینده جهان از موعود آخر الزمان از نظر شیعه امامیه / آینده جهان از نظر شیعه امامیه / وجوه تمایز مبانی دیدگاه شیعه امامیه با دیگر دیدگاه‌های فرجام‌گرایانه

نوئی، ابراهیم - بابابور گل افشانی، محمدمهدی

دین و دینداران در نگاه ملاصدرا، ش ۳۸، بهار ۱۳۹۳

معنای لغوی و اصطلاحی دین / بررسی تعاریف ملاصدرا از دین / مقصود صدرا از دین / اسلام و ایمان / اقسام گزاره‌های دینی / مراتب دین / مراتب انبیای الهی / مراتب امت‌های انبیاء / مراتب دینداران / مراتب عوام از دینداران / مرتبه متکلمان / مرتبه حکمت پیشگان و فیلسوفان / مرتبه عرفا / مرتبه پیامبران و معصومان

واقع نمائی و عدم راهیابی باطل به آن/فراعصری بودن و جاودانگی قرآن/چندمعنائی/حکیمانه بودن کلام، افعال، اوامرو نواهی الهی/ضرورت وجوب و اسباب د راداره و انجام امور توسط خداوند

فاریاب، محمدحسین

نقش مقبولیت مردمی در آموزه لزوم افضلیت امام، ش ۴۸، پاییز ۱۳۹۵
مروری بر دیدگاه‌ها در مسئله فضیلت امام/دیدگاه برگزیده/نقش مقبولیت مردمی/نقش مقبولین و عدم مقبولیت در انجام وظایف امام/نظریه صحیح بر اساس مبانی اهل سنت/نظریه صحیح بر اساس مبانی شیعه

مقیسه، حسین

نگاه لذت‌گرایانه به آفرینش، ش ۴۷، تابستان ۱۳۹۵
ابتهاج الهی/انسان و عملکرد خدایی/فطرت بی نهایت طلب/رابطه رنج و محدودیت با لذت بی نهایت/دوزخ و خلود

سعیدی، حسن - فیضی، سمانه

بررسی نقش عقل در شناخت خداوند در اندیشه سنایی، ش ۴۶، بهار ۱۳۹۵
تعالی معرفت خداوند/عقل، ابزار معرفتی انسان/سنایی و عقل/شناخت اکتناهی حق/آگاهی عقل نسبت به مقامات حق تعالی/برتری عشق بر عقل به عنوان راهی برای شناخت حق

نعیم‌آبادی، حسین - سبحانی، محمد تقی

منابع معرفت کلامی امامیه نخستین، ش ۴۶، بهار ۱۳۹۵
عقل و وحی/حجیت عقل/روش‌های عقلانی/حسن و قبح عقلی/فطرت/ادراک حسی/شهود

محسنی، مرتضی - غنی پورملکشاه، احمد - حقیقی، مرضیه

جهان‌شناسی ناصر خسرو و مقایسه آن با جهان‌شناسی مانی، ش ۳۸، بهار ۱۳۹۳
آفرینش نخستین/اسارت روح در کالبد تن/بدینی نسبت به دنیا و بیزاری از آن/خرد، راه رستگاری/ادواری بودن تاریخ/معاد روحانی/نقش اعداد در عناصر هستی

کلام جدید

قائمی نیا، علیرضا - آزادی، محسن

رابطه علم و دین در مسئله پیدایش انسان از دیدگاه تفسیر المنار و المیزان، ش ۴۱، زمستان ۱۳۹۳
ماده اولیه پیدایش انسان/وجود اصناف انسانی، پیش از انسان کنونی/انسانها از نسلی واحد یا
اجدادی گوناگون برای نژادهای متعدد انسانی/چگونگی پیدایش اصناف بشر/داوینیسیم

رحیمی، مهدی - شیرخانی، علی

چالش‌های پست مدرنیسم برای آموزه‌های اسلامی شیعی و راهکارهای مقابله با آن چالش‌ها،
ش ۴۹، زمستان ۱۳۹۵

نفی روایت برتر، بازنگری در مفهوم دین و دین کامل، رابطه آموزه نفی مطلق روایت‌ها برتر با
آموزه‌های دینی/نسبت معرفت/پلورالیسم/تعدیل در نگاه انحصارگرایی/شناخت حقیقت/
زبان و متن/حاشیه و متن/تساهل و مدارای دینی/بازخوانی سنت و دین

نجفی، روح الله

فرضیه‌ای در باب علت «خطاپذیری فهم‌ها از قرآن»، ش ۴۳، تابستان ۱۳۹۴
مبتنی بودن فهم قرآن بر مقدمات و مفروضات/حصرنایذیری مقدمات و مفروضات فهم قرآن/
امکان ناشناخته ماندن برخی از مقدمات و مفروضات فهم قرآن/ناشناخته ماندن برخی از
مقدمات فهم، زمینه سازی خطای فهم/پاسخ شبهات

نادری، علیرضا - سیدهاشمی، سید اسماعیل

مقایسه دیدگاه سروش در باب تجربه نبوی و وحی شناسی سینوی، ش ۴۲، بهار ۱۳۹۴
وحی از منظر ابن سینا/وحی شناسی ابن سینا/قوس صعود/قوس نزول/رابطه وحی و تجربه نبوی

نصیری، ولی الله - دهقان سیمکانی، رحیم - پورحسن، قاسم

نقد و بررسی رویکرد صامت انگارانه به متن، ش ۳۹، تابستان ۱۳۹۳

جایگاه نظریه سروش در باب رابطه متن و مؤلف/چگونگی دلالت الفاظ و متن بر معانی و دخالت پیش دانسته‌ها/ ادعای صامت بودن متن/متن ناطق است/ نفی امکان حصول معرفت سروش و ذهنگرایی تفسیری/ فرآیند تفسیر و صامت بودن متن.

کلام مسیحی

مرادی، علی - سفیدخوش، میثم

جایگاه مسئله‌ساز اراده آزاد و فیض الهی در تقریر آگوستین از مسئله شر، ش ۴۵، زمستان ۱۳۹۴
چیستی اراده در اندیشه آگوستین/ تعلق اراده به خیر و شر/ مفهوم شر در اندیشه آگوستین/
پاسخ‌های آگوستین به شبهات وارد شده پیرامون اراده/ نزاع آگوستین با نظریات اریکن در باب
شر/ تأثیر فیض در رهایی از شر و تقابل دیدگاه آگوستین و پلاگیوس/ تناقض در مفهوم فیض و
اراده آزاد

محمدیان عمرانی، طاهره - گندمی نصرآبادی، رضا

بررسی تطبیقی ماهیت روح القدس و کارکردهایش از دیدگاه فیلون و پولس، ش ۴۲، بهار ۱۳۹۴
دیدگاه فیلون در باب روح القدس/ تفاوت روح القدس پالوگوس در فیلون/دیدگاه پولس در
باب ماهیت و ویژگی‌های روح القدس/ دیدگاه پولس در باب کارکردهای روح القدس/
کارکردها و ثمرات روح القدس/ تأثیر دیدگاه پولس بر اناجیل همدید و یوحنا/ تأثیر فیلون و
پولس بر آباء رسولی و آباء کلیسا/ تشابهات و تفاوت‌ها

معرفت شناسی

مرادی، محمدرضا - جلالی، علیرضا

نظریه معرفت‌شناسی ابن حزم، ش ۴۷، تابستان ۱۳۹۵

پیشینه پژوهش/ ساحت‌های سه گانه در باور ابن حزم/ تعریف معرفت/ معرفت فطری/ معرفت
حسی/ برتری ادراک عقلی بر ادراک حسی/ ابتدای ادراک عقلی بر ادراک حسی/ معرفت ثالیه/
اندیشه دینی در نظریه شناخت

حسن زاده، صالح - شیخ، مهدی

رابطه سنت گرایی با معرفت دینی، ش ۴۷، تابستان ۱۳۹۵

تعریف معرفت شناسی دینی / دین / معرفت دینی / معرفت شناسی / سنت گرایی / شاخصه های سنت / ویژگی های مهم تجدد گرایی از نظر سنت گرایان / علم قدسی / حکمت خالده / دین و سنت / وحدت ادیان و سنت ها / وحدت متعال ادیان و پلورالیسم دینی / وحدت درونی ادیان

باقری، محمدرضا - ملایوسفی، مجید

ارزش معرفت از نگاه لیندا زاگربسکی، ش ۴۷، تابستان ۱۳۹۵

نظریه های معرفت شناختی و ارزش معرفت / نقد و بررسی نظریه زاگربسکی در باب ارزش معرفت

خادمی، عین الله - حسینی، سیدحسن

امکان معرفت از دیدگاه ابن سینا، ش ۳۸، بهار ۱۳۹۳

معرفت به چه چیز تعلق می گیرد؟ / شناخت یا عدم شناخت حقیقت اشیا / مسئله شکاکیت

منطق

نوئی، ابراهیم

بررسی شبهه های مخالفان علم منطق و پاسخ های علامه طباطبایی به آن، ش ۴۴، پاییز ۱۳۹۴
شبهه های ناظر به فایده علم منطق / شبهه های ناظر به درستی علم منطق / شبهه های ناظر به انگیزه های ورود، ترجمه و ترویج منطق در جهان اسلام / شبهه های ناظر به پیامدهای اشتغال به علم منطق

نمایه موضوعی فصلنامه آینه معرفت، شماره ۴۹-۲۱

اخلاق

احمدی، حسین

- رابطه باید و هست در دیدگاه محقق اصفهانی، ش ۴۷، تابستان ۱۳۹۵

صلواتی، عبدالله

- نظریه سلولی اخلاقی با تأکید بر آرای علامه طباطبایی، ش ۴۷، تابستان ۱۳۹۵

اترک، حسین

- نظریه اخلاقی ملاصدرا، ش ۳۹، تابستان ۱۳۹۳

خادمی، عین الله - حیدری، علی - عباسی کیا، کبری

- ارزیابی راه‌حل‌های اندیشمندان اسلامی در مواجهه با تراحم تکالیف اخلاقی، ش ۳۹،

تابستان ۱۳۹۳

بهارنژاد، زکریا - شمس‌الدینی مطلق، کامیل

- رابطه عدالت و سعادت از دیدگاه فارابی، ش ۳۸، بهار ۱۳۹۲

اترک، حسین - خوشدل روحانی، مریم

- نقد و ارزیابی نظریه استدلال در اخلاق، ش ۳۸، بهار ۱۳۹۳

نجفی، محمد - شهریاری نیستانی، شهناز

- تهذیب و تزکیه نفس در دیدگاه ابن‌سینا و راه‌های حصول آن، ش ۳۸، بهار ۱۳۹۳

انسان‌شناسی

بابورگل افشانی، محمد مهدی

- تأثیر انسان‌شناسی بر حکومت دینی از دیدگاه ایت‌الله جوادی آملی، ش ۴۱، زمستان ۱۳۹۳

علی‌خانی، اسماعیل

- مبانی انسان‌شناختی قرب به خدا در اسلام و مسیحیت، ش ۴۸، پاییز ۱۳۹۵

تاریخ فلسفه

شیخ، محمدعلی

- نگاه فلسفی به نوسان قیمت‌ها از دیدگاه ابن خلدون، ش ۴۰، پاییز ۱۳۹۳

تفسیر

دارابکلانی، اسماعیل - جلالی، سیدمجتبی

- ملکوت از منظر قرآن و آثار اعتقاد به آن، ش ۴۲، بهار ۱۳۹۴

تفسیر قرآن

حاجی ربیع، مسعود

- محکم و متشابه در اندیشه ابن عربی و علامه طباطبایی، ش ۴۰، پاییز ۱۳۹۳

محمدی پارسا، عبدالله - محمدی پایسا، امین - سعیدی، حسن

- تأملی بر رویکرد تکوینی در تبیین برخی از آیات قرآن کریم، ش ۴۴، پاییز ۱۳۹۴

دلبری، سیدعلی - عارفی، محمداسحاق

- نظریه میرزامهدی اصفهانی در جداسازی آموزه‌های دینی از علوم بشری در کشف معارف

دینی، ش ۴۴، پاییز ۱۳۹۴

حاجی ربیع، مسعود

- مبانی تأویل در مکتب ابن عربی و نظرگاه علامه طباطبایی، ش ۴۳، تابستان ۱۳۹۴

عرفان اسلامی

مجتبی زاده، راضیه

- بررسی اجمالی جلوه‌های شناخت و تربیت در عرفان اسلامی، ش ۴۴، پاییز ۱۳۹۴

سلامی زواره، عبدالرضا - سیدهاشمی، سید اسماعیل

- همخوانی توحید با وحدت وجود عرفانی، ش ۴۸، پاییز ۱۳۹۵

حمزنیان، عظیم - رشیدی‌نسب، طوبی

- بررسی تعالی و حضور در مثنوی معنوی، ش ۴۸، پاییز ۱۳۹۵

فلسفه اسلامی

اکبریان، رضا - نو، غزاله

- میرداماد و وجود و ماهیت، ش ۴۱، زمستان ۱۳۹۳

عمادی، عبدالرسول

- حرکت مکانی از نظر ابن سینا و ابوالبرکات بغدادی، ش ۴۱، زمستان ۱۳۹۳

سراج، شمس الدین - بابادی، فرنوش

- رمز‌گشایی از جایگاه مسئله اتحاد عاقل به معقول در فلسفه ابن سینا، ش ۴۰، پاییز ۱۳۹۳

حسینی لواسانی، سیدرضا - اکبریان، رضا

- نظریه ابداعی ابن سینا در علیت و ریشه‌های قرآنی آن، ش ۴۰، پاییز ۱۳۹۳

اسلامی، حسین - پورحسن، قاسم

- تحلیل و تبیین تحقق خارجی ماهیت، ش ۴۹، زمستان ۱۳۹۵

دیاجی، محمدعلی- موسوی، سیده حورا

- رآلیسم اشراقی، تأملی بر صدق و مطابقت در حکمت اشراق، ش ۴۹، زمستان ۱۳۹۵

بهارنژاد، زکریا- میرحسینی، سید امین

- تحلیل و نقد اشکال های وارد شده بر نظریه شبح، ش ۴۸، پاییز ۱۳۹۵

سالم، مریم

- بازخوانی نظریه صور مرشحه در علم الهی از دیدگاه ابن سینا، ش ۴۷، تابستان ۱۳۹۵

حسینی، حمید - اکبریان، رضا

- تبیینی از دیدگاه ابن سینا و سهروردی در باب تمایز وجود و ماهیت، ش ۴۶، بهار ۱۳۹۵

غفاری قره باغ، سیداحمد- حمزه، حمزه

- بررسی و تحلیل هستی شناختی ادراک عقلی از دیدگاه ابن سینا، ش ۴۵، زمستان ۱۳۹۴

بهارنژاد، زکریا- اسداللهی، لیلا

- تحلیل و بررسی معاد جسمانی از دیدگاه حکیم سبزواری و مقایسه آن با دیدگاه ابن سینا و

ملاصدرا، ش ۴۵، زمستان ۱۳۹۴

دیاجی، سید محمدعلی- یوسف زاده، زینب

- نسبت نظریه ادراکات اعتباری با معقولات فلسفی، ش ۴۳، تابستان ۱۳۹۴

نجاتی، محمد- بهشتی، احمد- سالاری، یاسر

- امکان تحصیل معرفت اخلاقی و نفس الامری در حکمت متعالیه، ش ۴۲، بهار ۱۳۹۴

کیان خواه، لیلا

- تعریف مابعدالطبیعه براساس موجود بما هو موجود از دیدگاه فارابی، ش ۴۲، بهار ۱۳۹۲

عبدی، حسن - باذلی، رضا

- مبنایگرایی فلسفه اسلامی در باب گزاره‌ها، ش ۳۹ تابستان ۱۳۹۳

سالم، مریم

- علیت ارسطویی از منظر توماس آکوئینی، ش ۳۸، بهار ۱۳۹۳

فلسفه تاریخ

سیاوشی، لیلا

- طرح فلسفه تاریخ برای علم در اندیشه متأخر هوسرل، ش ۴۳، تابستان ۱۳۹۴

فلسفه تطبیقی

رحمانی، منصوره - فرامرز قوام‌ملکی، احد

- هویت سلوکی فلسفه؛ مقایسه افلاطون و سهروردی، ش ۴۶، بهار ۱۳۹۵

سالم، مریم

تبیین جایگاه وجودشناختی و معرفت‌شناختی علیت از دیدگاه ارسطو و ابن سینا، ش ۴۳،

تابستان ۱۳۹۴

هدایت افرا، محمود - لوائی، شاکر

- مقایسه‌ای بین وجود و ماهیت صدرایی با نومن و فنومن کانتی، ش ۴۳، تابستان ۱۳۶۴

فلسفه غرب

سالم، مریم

- علل ارسطویی از منظر فلاسفه یونانی مآبی، ش ۴۱، زمستان ۱۳۹۳

غفاری قره باغ، سید احمد

- بازنگری در باب ارتباط معرفت پیشین و ضروری، ش ۴۹، زمستان ۱۳۹۵

شکری، محمد

- مکان در پدیدارشناسی اگزستانسیالیستی مرلو پونتی، ش ۴۶، بهار ۱۳۹۵

سعادت‌تی خمسه، اسماعیل

- خود ادراکی کانتی و علم به وجود، ش ۴۶، بهار ۱۳۹۵

ربیع پور، فاطمه - علوی، سید محمد کاظم

- بطلان اصل مکملیت و نتایج فلسفی آن، ش ۴۵، زمستان ۱۳۹۴

ورکشی، حمیدرضا - سلمانی، علی

- موفقیت یا عدم موفقیت کانت در استنتاج حکم ذوقی، ش ۴۴، پاییز ۱۳۹۴

کلام اسلامی

سیدهاشمی، سید اسماعیل - سلیمانی، رضا

- ارزیابی دیدگاه مکتب تفکیک در باب وجود و اشاره به برخی مبانی آن، شماره ۴۰،

پاییز ۱۳۹۳

عموسلطانی، محمد مهدی - شاهنظری، جعفر

- بررسی تناقضات در نظر تکوینی بودن جزای اخروی، ش ۴۹، زمستان ۱۳۹۵

جعفری، فاطمه - اترک، حسین - خوشدل روحانی، مریم

- نقد و بررسی ادعای احمد الکاتب در امامت جعفر، ش ۴۹، زمستان ۱۳۹۵

درزی، قاسم- الله وردی، حسین- قهوه چیان، مبثم
- ارزیابی میزان توجیه پذیری صدق نظریات اعجاز قرآن، ش ۴۸، پاییز ۱۳۹۵

مظاهری تهرانی، بهاره- مصیلی پور، عباس- روحانی مهدی، فرزانه
- درآمدی بر مبانی کلامی تفسیر علمی قرآن کریم، ش ۴۸، پاییز ۱۳۹۵

پروفر، سهیلا- رستمی، محمدحسن- زرنوشه فراهانی، حسن
- گفتمان اصل گرایی یا اعتزال معاصر رویکردی انتقادی به ادعای وجود مکتب نومعتزله،
ش ۴۱، زمستان ۱۳۹۳

بهارنژاد، زکریا- کاظمی، فاطمه
- بررسی پیامدهای حسن و قبح عقلی، ش ۴۰، پاییز ۱۳۹۳
صالحین، لادن- محمودی، ابوالفضل
- نظریه تناسخ و رویکرد شیخ علاءالدوله سمنانی، ش ۴۰، پاییز ۱۳۹۳

نجفی، روح الله
- تأثیرانگاره‌های کلامی در اختلافات قرائت‌ایات صفات الهی، ش ۴۵، زمستان ۱۳۹۴

سیدهاشمی، سید اسماعیل- مجدانی، زلیخا
- مقایسه آراء ابن میمون و علامه طباطبایی در توحید ذات و صفات، ش ۴۴، پاییز ۱۳۹۴

کاظمی‌نیا، فرگس- کهنسال، علیرضا
- ناپیوستگی جزء لایتجزا و صغار صلبه از منظر ابطال، ش ۴۳، تابستان ۱۳۹۴

پیرهادی، محسن- کریمی والا، محمدرضا
- تحلیل و بررسی تفسیر اشعری و صدرائی از حقیقت کلام خداوند، ش ۴۲، بهار ۱۳۹۴

فارسی‌نژاد، علیرضا- زارعی، علیرضا

- ابتکار فیض کاشانی در تبیین نظریه امر بین الامرین، ش ۴۲، بهار ۱۳۹۴

نوئی، ابراهیم

- فراخردی دین در نگاه ملاصدرا، ش ۳۹، تابستان ۱۳۹۳

کریمی، مهدی - برنجکار، رضا

- روش کلام نقلی از دیدگاه سید بن طاوس، ش ۳۹، تابستان ۱۳۹۳

علوی معینی، سیده مونا - امیرخانی، مهناز

- تمایزات مبنائی دیدگاه شیعه امامیه با دیدگاه‌های فرجام‌گرایانه و متأخر، ش ۳۹، تابستان ۱۳۹۳

نوئی، ابراهیم - بابابور گل افشانی، محمد مهدی

دین و دینداران در نگاه ملاصدرا، ش ۳۸، بهار ۱۳۹۳

فاریاب، محمد حسین

نقش مقبولیت مردمی در آموزه‌لزم فضیلت امام، ش ۴۸، پاییز ۱۳۹۵

مقیسه، حسین

- نگاه لذت‌گرایانه به آفرینش، ش ۴۷، تابستان ۱۳۹۵

سعیدی، حسن - فیضی، سمانه

- بررسی نقش عقل در شناخت خداوند در اندیشه ی سنایی، ش ۴۶، بهار ۱۳۹۵

نعیم‌آبادی، حسین - سبحانی، محمد تقی

- منابع معرفت کلامی امامیه نخستین، ش ۴۶، بهار ۱۳۹۵

محسنی، مرتضی - غنی پورملکشاه، احمد - حقیقی، مرضیه

- جهان شناسی ناصر خسرو و مقایسه آن با جهان شناسی مانی، ش ۳۸، بهار ۱۳۹۳

کلام جدید

قائم‌نیا، علیرضا - آزادی، محسن

- رابطه علم و دین در مسئله پیدایش انسان از دیدگاه تفسیر المنار و المیزان، ش ۴۱، زمستان ۱۳۹۳

رحیمی، مهدی - شیرخانی، علی

- چالش‌های پست مدرنیسم برای آموزه‌های اسلامی شیعی و راهکارهای مقابله با آن چالش‌ها، ش ۴۹، زمستان ۱۳۹۵

نجفی، روح الله

- فرضیه‌ای در باب علت «خطاپذیری فهم‌ها از قرآن»، ش ۴۳، تابستان ۱۳۹۴

نادری، علیرضا - سیدهاشمی، سید اسماعیل

- مقایسه دیدگاه سروش در باب تجربه نبوی و وحی شناسی سینوی، ش ۴۲، بهار ۱۳۹۴

نصیری، ولی الله - دهقان سیمکانی، رحیم - پورحسن، قاسم

- نقد و بررسی رویکرد صامت‌انگاران به متن، ش ۳۹، تابستان ۱۳۹۳

کلام مسیحی

مرادی، علی - سفیدخوش، میثم

- جایگاه مسأله‌ساز اراده آزاد و فیض الهی در تقریر آگوستین از مسئله شر، ش ۴۵، زمستان ۱۳۹۴

محمدیان عمرانی، طاهره - گندی نصرآبادی، رضا

- بررسی تطبیقی ماهیت روح القدس و کارکردهایش از دیدگاه فیلون و پولس، ش ۴۲، بهار ۱۳۹۴

معرفت شناسی

مرادی، محمدرضا - جلالی، علیرضا

- نظریه معرفت شناسی ابن حزم، ش ۴۷، تابستان ۱۳۹۵

حسن زاده، صالح - شیخ، مهدی

- رابطه سنت گرایی با معرفت دینی، ش ۴۷، تابستان ۱۳۹۵

باقری، محمدرضا - ملایوسفی، مجید

- ارزش معرفت از نگاه لیندا زاگزبسکی، ش ۴۷، تابستان ۱۳۹۵

خادمی، عین الله - حسینی، سیدحسن

- امکان معرفت از دیدگاه ابن سینا، ش ۳۸، بهار ۱۳۹۳

منطق

نوئی، ابراهیم

- بررسی شبهه‌های مخالفان علم منطق و پاسخ‌های علامه طباطبایی به آن، ش ۴۴، پاییز ۱۳۹۴

Typology of Self- Knowledge in Sadrian Philosophy

Reza Rezazadeh*

Tayebe Emamy**

Abstract

The aim of the present article is to introduce and discuss Mulla Sadra's theory of self-knowledge with an emphasis on its typology in the tradition of Islamic philosophy.

The scope, impact and outlook of self- knowledge typology permeating every aspect of Sadra's thought system transforms the reader's understanding of his self, God and the universe. It is therefore of prime importance to probe this issue and its implications for interdisciplinary fields. In Sadrian philosophy, based on knowledge levels of perception, sensory awareness, imagination and rationality self-knowledge can be divided into sensory, imaginative and rational levels. With regard to self-knowledge, one's awareness of his/her material existence in general and his/her body is specific is reflected in references to "my body" and "myself". When one is aware of his/her ideal immaterial body with its material effects in the sphere of imagination one has imaginative self-knowledge. Finally, when one is aware of his/her immaterial nature without bodily or material sense he/she has rational self- knowledge. Of course, Mulla Sadra views human rational self- knowledge as not perfectly immaterial. He considers it as integrated with imagination. There for, his/her rational self- knowledge is colored with imagination.

Key Terms: *self- knowledge, sensory self-knowledge, imaginative self-knowledge, rational self- knowledge, Mulla Sadra.*

* Eilam University

rezakashany@gmail.com

** Eilam University

emamyt@yahoo.com

Reception date: 95/3/2

Acceptance date: 95/10/11

Surveying Immateriality of Soul in Aristotle's System of Thought

Hassan Abbasi Hosseinabadi*

Abstract

Aristotle's ideas on immateriality of soul lack uniformity. He has not discussed this issue explicitly and to the point. Through a discussion of immateriality in general and an explanation of soul's features, the present article is aimed to provide a more vivid view of this issue. To this end, the following questions are raised: For Aristotle, is the soul immaterial or not? If it is immaterial, what is the meaning of immateriality? Is the soul completely immaterial or is it partially immaterial? For Aristotle, immateriality of the soul has two different meanings: one is simplicity, and the other one is being incorporeal. The article first provides both negative and positive reasons for the immateriality of soul from an Aristotelian point of view. Negating the corporeal and physical characteristics such as place, amount and combination, and enumerating the positive features of being resourceful, having existence, being simple and immateriality of intellect the article tries to express Aristotle's reasons in three categories: Aristotle's criticism of predecessors, properties of the Soul and the immateriality of intellect.

Key Terms: *intellect, simplicity, immaterial, incorporeal.*

* Payam Noor University

abasi.1374@yahoo.com

Reception date: 95/3/12

Acceptance date: 95/11/13

The Study of Mulla Sadra's Philosophical Approach to the Issue of Divine Knowledge of the Beyond before Creation

Abolfazl Mazinani *
Hooran Akbarzadeh **

Abstract

Mulla Sadra claims to be innovative in relation to the issue of Divine Knowledge. Moreover, he has been criticized for being more eclectic in relation to this issue compared with his other philosophical issues. The present article attempts to show, in a problem-oriented way, that he has benefited from four methodological principles that are special to his own philosophy in explaining divine knowledge:

- 1) Adopting an interdisciplinary approach in a coherent integrative way using the three epistemic sources of mysticism, Qur'an and logic;
- 2) Using verses, traditions, discovery and intuition in shaping the preliminary logic in making judgments and not merely in the collection stage;
- 3) Providing his views based on the three famous folk approaches, unity of ambiguity of existence, personal unity of existence with a didactic approach and in an ambiguous structure;
- 4) Methodical and pluralistic use of the predecessor thinkers' views.

The main conclusion is Mulla Sadra's practical commitment to the above methodological principles and a problem-oriented approach in dealing with the issue of Divine Knowledge.

Key Terms: *methodology, philosophical approach, Divine Knowledge of the beyond, Mulla Sadra.*

* Alammah Tabataba'ii University

ab.mazinani@yahoo.com

** Alammah Tabataba'ii University

hooranakbarzadeh@yahoo.com

The Distinctive Position of “Noor” Quranic Verse in Islamic Philosophy

Mohammad Reza Ebrahimnezhad*

Abstract

Verse 35 in Chapter 24 of the Holy Quran is one of the finest and most profound verses of Quran whose depth and uniqueness has attracted the attention of many scholars and has been the basis for attributing this name to Chapter 24. Prominent thinkers of the Islamic world have expressed their inability to comprehend this verse and have consequently acknowledged its miraculous nature. Field surveys show that in addition to Quranic commentators, philosophers and mystics from all three Islamic schools of thought – Mashaeism, Ishraqism, and Sadraism – have devoted considerable efforts to its comprehension and interpretation. This verse has also had a profound impact on Islamic philosophy. The question of existence in Sadarian philosophy, which has numerous implications, was reinforced as a result of this verse. Similarly, Khosro wisdom was saved from the perils of disbelief and earned Islamic flavor. All these clearly show the divine nature of this verse and the revelation-informed nature of Islamic philosophy.

Key Terms: *Noor Quranic verse, Islamic philosophy, peripatetics, illuminationists, transcendental philosophy, exegesis.*

* Allameh Tabatabaai University

ebrahimnejad@atu.ac.ir

Imam's Knowledge from the Perspective of Imams' (Peace Be Upon Them) Disciples as Scholastic Theologians

Seyed Mohammad Esmail Seyed Hashemi*

Ali Monseffi**

Abstract

One of the issues of interest in theology is the Imams' knowledge. The present paper is an attempt to explore issues such as the scope and origin of Imams' knowledge from the perspective of Imams' Shiite disciples as scholastic theologians.

As the issue of Imams' knowledge did not exist as a belief at their time and the transmitted texts are either silent or not in agreement, it seems necessary to refer to the views of their disciples. The present study adopted two different methods in collecting the views of Imams' disciples; one included the study of the Imams' debates and texts as narrated by the disciples and the other method included reflection on their views on this issue. The study of the scholastic theologian's stances, interpretations and impressions of verses and narrations shows that the Shiite scholastic theologians had no doubt or differences about the validity of Imams' knowledge needed to explain the laws and Islamic sciences and the fact that they Inherited the knowledge from the Holy Prophet (P.B.U.H.). However, there is no enough evidence showing whether they acquired the laws and Islamic sciences through the unseen or they got access to them through other sources.

Key Terms: *Knowledge, knowledge of the unseen world, God-given knowledge, Imam, Imams' disciples as scholastic theologians.*

* Shahid Beheshti University

** Shahid Beheshti University
Reception date: 95/1/30

m-hashemy@sbu.ac.ir

alimonsefi@yahoo.com

Acceptance date: 95/5/26

The Relationship between Pleasure and Meaning of Life from Aristotle's Point of View

Sayedeh Narjes Emranian*
Amir Abbas Alizamani**

Abstract

The aim of the present article is to examine the meaning of life from Aristotle's point of view and the role of pleasure in achieving that meaning using a descriptive- analytic method. Aristotle makes a deep connection between pleasure and meaning. At first he introduces the achievement of happiness as the meaning and ultimate goal of life and then he states the relationship between pleasure and the meaning of life. He considers virtue as the way to reach fulfilled life. Virtues are classified into intellectual and moral. The intellectual ones are considered primary in achieving the goal of fulfilled life because they are limited to human beings and therefore provide pure pleasure. He views pleasure as the necessary but insufficient condition for fulfilled life. In fact, we do not live to achieve pleasure; we live to achieve the ultimate fulfilled life filled with pure pleasure. Part of his discussions on psychology deals with the immaterial and immortal nature of intellect. On this basis, it seems that he considers the relationship between pleasure and fulfilled life a relationship which endures and stays stable after death

Key Terms : *Aristotle, intellectual virtues, pleasure, meaning of life, happiness.*

*Islamic Azad University, Science & Research Branch

narjesomranian@gmail.com

**University of Tehran

amir_alizamani@ut.ac.ir

Reception date: 95/4/31

Acceptance date: 95/10/4

Non-Realistic Argumrntation: A Critique of the Epistemological Foundations of Rationality and Spirituality

Sayed Mohammad Akbarian*
Mohsen Babapoor golafshani**

Abstract

Spirituality and rationality theory identifies the connection between rationality and spirituality as the only way to reduce human suffering. According to the theorist, modern rationality does not confirm traditional religion. Hence religion cannot play its historical role in reducing human suffering. Therefore, it should be replaced by spirituality. This theory is ultimately based on a combination of "non-realistic rationality" aiming to prove that spiritual beliefs are mysterious and reason-averting in nature and the "instrumental rationality" aiming to prove that spiritual beliefs are optimal for keeping mental., Both non-realistic rationality and instrumental rationality have been criticized by many critics. However, the more important with non-realistic rationality are its implications which undermine its basic elements. The most important element of this theory, according to the theorist, is its aim of reducing human sufferings, while this goal cannot be achieved by non-realistic rationality. The orientation of non-realistic rationality toward spirituality opens the door to the superstitious beliefs.

Key Terms: *spirituality, instrumental rationality, argumentation, epistemology, non-realistic.*

*

** Tehran University

smohamed1348@gmail.com
mohsengolafshani@yahoo.com

Reception date: 95/9/20

Acceptance date: 95/11/26